

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL TAURAGĖS REGIONO INTEGRUOTOS TERITORIJŲ VYSTYMO PROGRAMOS
PATVIRTINIMO**

2015 m. rugsėjo 9 d. Nr. 1V-708
Vilnius

Vadovaudamasis Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, pavirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“, 7.8.7 papunkčiu,

t v i r t i n u Tauragės regiono integruotą teritorijų vystymo programą (pridedama).

Vidaus reikalų ministras

Saulius Skvernelis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų
ministro 2015 m. rugsėjo 9 d.
įsakymu Nr. 1V-708

TAURAGĖS REGIONO INTEGRUOTA TERITORIJŲ VYSTYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tauragės regiono integruotoje teritorijos vystymo programoje (toliau – Tauragės regiono ITV programa) pateikiama Tauragės regiono ITV programos įgyvendinimo teritorijos situacijos analizė, vystymo tikslai, uždaviniai ir priemonės, programos veiksmų planas.
2. Tauragės regiono ITV programoje ir jos prieduose vartojami šie sutrumpinimai:
  - 2.1. AB – akcinė bendrovė;
  - 2.2. ES – Europos Sąjunga;
  - 2.3. KM – Kultūros ministerija;
  - 2.4. BVP – bendrasis vidaus produktas;
  - 2.5. SM – Susisiekimo ministerija;
  - 2.6. VRM – Vidaus reikalų ministerija.

II SKYRIUS TAURAGĖS REGIONO ITV PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ

3. Atliekant Tauragės regiono ITV programos įgyvendinimo teritorijos situacijos analizę analizuojama apie regioną (apskritį) ir jį sudarančias savivaldybes, ir, jeigu tokia informacija prieinama, informacija apie gyvenamąsias vietas – Tauragės regiono ITV programoje nurodytas tikslines teritorijas.
4. Rengiant Tauragės ITV programą vadovaujamosi šių Tauragės regiono ITV programos įgyvendinimo teritorijai taikomų planavimo ir teritorijų planavimo dokumentų ir teisės aktų nuostatomis:
  - 4.1. Lietuvos Respublikos partnerystės sutarties, patvirtintos 2014 m. birželio 20 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2014) 4234 (toliau – Partnerystės sutartis) 1.1 dalies „Teritorinė plėtra ir regioninė politika“, 3.1 dalies „Integruotas teritorinės plėtros požiūris“, 3.1.2 dalies „Integruotos teritorinės investicijos (ITI)“ nuostatomis;
  - 4.2. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014) 6397, 4 skirsnio „Integruotos

teritorinės plėtros aprašymas“, 7 ir 8 prioritetų „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ bei „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ nuostatomis;

4.3. 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“, nuostatomis;

4.4. 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. 172 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“, nuostatomis: tikslu „didinti teritorinę sanglaudą regionuose“; uždaviniu „spręsti tikslinėms teritorijoms (gyvenamosioms vietovėms) būdingas problemas, didinant konkurencingumą ir gyvenamosios vietos patrauklumą, skatinant ekonomikos augimą“;

4.5. Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano“ (toliau – Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas);

4.6. Tauragės apskrities teritorijos bendruoju (generaliniu) planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 1069 „Dėl Tauragės apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano patvirtinimo“;

4.7. Integruotų teritorijų vystymo programų rengimo ir įgyvendinimo gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2014 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 1V-480 „Dėl Integruotų teritorijų vystymo programų rengimo ir įgyvendinimo gairių patvirtinimo“ (toliau – Integruotų teritorijų vystymo programų rengimo ir įgyvendinimo gairės).

5. Socialinei, ekonominei, demografiniai, aplinkos būklei, šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimams (klimato kaitai) Tauragės regione didžiausią įtaką daro šie veiksniai:

5.1. Gyventojų skaičiaus pokyčiai, ypač pokyčiai dėl migracijos:

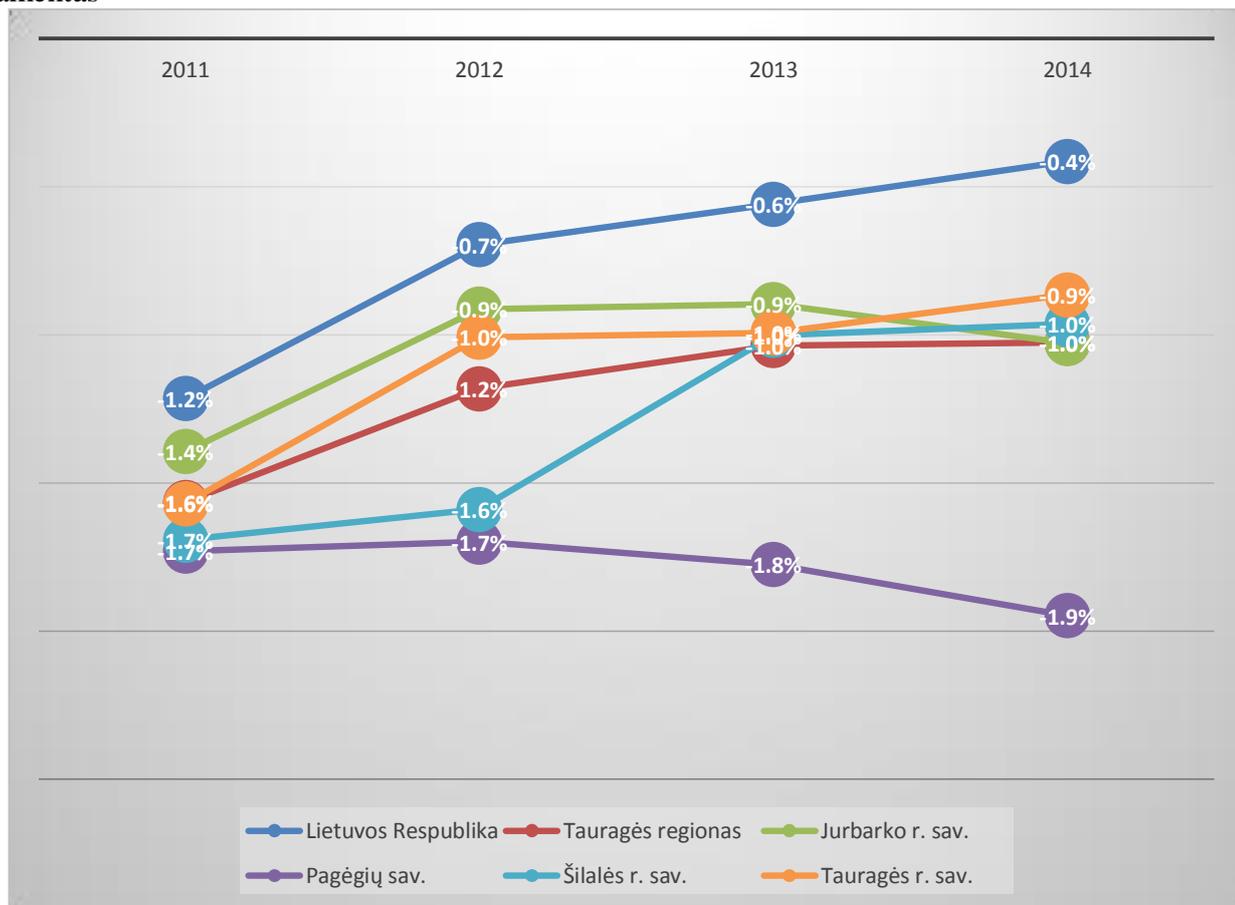
5.1.1. 2015 m. sausio 1 d. Tauragės regione gyveno 103,1 tūkst. gyventojų, lyginant su 2011 m. gyventojų skaičius Tauragės regione sumažėjo 6,7 proc. (palyginimui, per tą patį laikotarpį Lietuvos gyventojų skaičius sumažėjo 4,3 proc.). Gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija Tauragės regione iš esmės nesiskyrė nuo kitiems regionams (išskyrus Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos regionus) būdingo gyventojų skaičiaus mažėjimo (panašiu tempu gyventojų skaičius mažėjo Telšių, Marijampolės, Alytaus, Panevėžio regionuose, sparčiau – Šiaulių ir Utenos regionuose).

5.1.2. Tarp Tauragės regiono savivaldybių, kuriose yra Tauragės regiono ITV programoje nurodytų tikslinių teritorijų, nagrinėjamu laikotarpiu sparčiausiai gyventojų skaičius mažėjo Pagėgių savivaldybėje (8,6 proc.), lėčiausiai (6,2 proc.) – Tauragės rajono savivaldybėje.

5.1.3. Iš dviejų veiksnių, lemiančių gyventojų skaičiaus pokyčius (natūralios kaitos ir migracijos), Tauragės regionui svarbesnis buvo migracijos veiksnys, dėl kurio 2011–2014 m. regiono gyventojų sumažėjo 4,7 proc. (migracija lėmė 70 proc. bendro gyventojų skaičiaus pokyčio), kai šalyje per tą patį laikotarpį gyventojų skaičiaus pokytis dėl migracijos siekė 2,9 proc. (67 proc. bendro gyventojų skaičiaus pokyčio). Visų Tauragės regiono savivaldybių, patenkančių į

Tauragės regiono ITV programos įgyvendinimo teritoriją, neigiamas gyventojų skaičiaus pokytis dėl migracijos buvo didesnis už vidutinį šalyje, ženkliausiai jis pasireiškė Pagėgių savivaldybėje (lėmė gyventojų skaičiaus sumažėjimą 6,9 proc. ir 80 proc. bendro gyventojų skaičiaus pokyčio). Pažymėtina, kad neto migracija, lyginant su gyventojų skaičiumi Lietuvoje 2011–2014 m., tendencingai mažėjo, tuo tarpu Tauragės regione nuo 2012 m. beveik nebesikeitė (Pagėgių savivaldybėje net padidėjo) (žr. 1 pav.). Migracijos veiksnys (lyginant su natūralia kaita) turės vis didesnę poveikį ekonominei ir socialinei situacijai vidutiniu laikotarpiu (7–10 m.) ir todėl, kad aktyviausiai migruoja jaunesni, ekonomiškai aktyvūs gyventojai (daugiausiai – išvykstantis studijuoti ir negrįžtantis į ankstesnę gyvenamąją vietą jaunimas, dirbančių, tačiau mažas pajamas gaunančių gyventojų iki 30 m. amžiaus grupė).

1 pav. Neto migracija, lyginant su gyventojų skaičiumi. Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

5.2. Gyventojų ir ūkinės veiklos koncentracijos ypatumai:

5.2.1. Regiono centre – Tauragės mieste 2015 m. sausio 1 d. gyveno 23,3 tūkst. gyventojų, tai buvo 13-as pagal gyventojų skaičių Lietuvos miestas (mažiausias iš 10 šalies regionų administracinių centrų), Tauragės regiono gyventojų dalis, gyvenanti Tauragės mieste, siekė 22,8 proc. visų regiono gyventojų (Tauragės rajono savivaldybėje – 40 proc.).

5.2.2. Tauragės miestas ir Tauragės rajono savivaldybė pasižymėjo kiek didesne ekonominės veiklos koncentracija, lyginant su kitomis regiono savivaldybėmis, tačiau nedominavo. 2015 m. sausio 1 d. veikiančių įmonių darbuotojų dalis nuo bendro visų regiono įmonių darbuotojų skaičiaus Tauragės rajono savivaldybėje siekė 52 procentus (t. y. buvo apie 30 proc., arba 12 proc. punktu didesnė už šiai savivaldybei tenkančią regiono gyventojų dalį). Be Tauragės rajono savivaldybės gyventojų, regioninio centro ekonominis potencialas leidžia kurti darbo vietas dar apie 12 proc. regiono dirbančiųjų (palyginimui, regionų, kuriose yra metropoliniai centrai (išskyrus Panevėžį) atveju, šis rodiklis yra nuo 30 iki 50 proc.). Todėl prielaidos intensyvesniam aglomeracijos procesui (ūkinės veikos ir gyventojų koncentracijai) galimos artimose Tauragės miesto priegose ir Tauragės regiono savivaldybių centruose (toliau – pagrindiniai miestai).

5.2.3. Tauragės regionas pasižymi kaimiška apgyvendinimo struktūra, 2015 m. sausio 1 d. šio regiono urbanizacijos lygis (miesto gyventojų dalis) siekė 42,4 proc. ir buvo mažiausia tarp visų šalies regionų. Tai yra, didesnė dalis (57,6 proc.) Tauragės regiono gyventojų gyvena kaimo gyvenamosiose vietovėse, gyvenamųjų vietovių sistemos pagrindą sudaro maži (istoriniai) miestai, turintys mažiau kaip 6 tūkst. gyventojų ir nesantys savivaldybių centrais, tradiciniai miesteliai

(daugelis istoriškai susiformavę ties Nemuno upe), kaimai ir viensėdžiai (toliau – mažieji miestai ir kaimo vietovės). Mažieji miestai ir kaimo vietovės apgyvendintos panašiu tankumu, kaip ir kitos vidurio vakarų Lietuvos (Telšių, Šiaulių apskričių) mažųjų miestų ir kaimo vietovių teritorijos (14,1 gyv./km²), palyginimui – didesniu apgyvendinimo tankumu (19,5–21,2 gyv./km²) pasižymi aplink Vilnių, Kauną ir Klaipėdą išsidėstę regionai (pasižymintys tankiu priemiestinių gyvenamųjų vietovių tinklu), taip pat intensyvia žemės ūkio veikla pasižymintis Marijampolės regionas; mažesniu gyventojų tankumu mažuosiuose miestuose ir kaimo vietovėse (9,1–13 gyv./km²) pasižymi Utenos, Alytaus ir Panevėžio regionai, kuriuose dėl gamtinių ir geografinių ypatumų sąlygos vystyti žemės ūkio veiklą buvo ir yra nepalankios, o nesant didelių miestų (išskyrus Panevėžį) nesusiformavo priemiestinių gyvenamųjų vietovių tinklai.

5.2.4. Rečiausiai gyvenamos Tauragės regiono teritorijos išsidėsčiusios ties išorine ES siena (su Rusijos Federacija). Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse gyventojų tankumas siekė atitinkamai 18,7 ir 16,3 gyv./km², šių savivaldybių mažuosiuose miestuose ir kaimo vietovėse – 11,7 ir 12,9 gyv./km². Valstybės sienos gretimybė buvo viena iš priežasčių, dėl kurių sovietmečiu šių teritorijų vystymasis buvo dirbtinai ribojamas, taip pat turėjo įtakos ir tai, kad didesni Kaliningrado srities centrai (Sovetskas (buv. Tilžė) ir Nemanas (buv. Ragainė)), kurių įtakojami istoriškai formavosi Tauragės regiono miestai ir miesteliai, yra atskirti išorinės ES sienos. Rečiausiai gyvenamose teritorijose išsidėstę pagrindiniai miestai turi mažiau palankias demografinės ir ekonominės raidos prielaidas dėl mažesnio aptarnaujamų teritorijų gyventojų skaičiaus ir atitinkamai – mažesnės prekių ir paslaugų paklausos, mažesnės darbo jėgos pasiūlos ir mažesnių galimybių pritraukti į miestus iš kaimo gyvenamųjų vietovių persikeliančius gyventojus.

5.2.5. Tauragės regione esant bendrai gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijai, tačiau jai mažiau pasireiškiant miestuose, urbanizacijos lygis didėjo. 2011 m. sausio 1 d. regiono gyventojų dalis, gyvenanti miestuose siekė 41,4 proc., 2015 m. sausio 1 d. – 42,4 proc., t. y. 4 metus padidėjo 1 procentiniu punktu (šalyje per tą patį laikotarpį – 0,4 proc. punkto). Miestų gyventojų dalis didėjo atitinkamai: Jurbarko rajono savivaldybėje – 1 proc. punktu (iki 40 proc. savivaldybės gyventojų), Pagėgių savivaldybėje – 0,8 proc. punktais (iki 24,1 proc. savivaldybės gyventojų), Tauragės rajono savivaldybėje – 0,7 proc. punkto (iki 60,1 proc. savivaldybės gyventojų). Mažiausiai urbanizuota išlieka Šilalės rajono savivaldybė, kurioje urbanizacijos lygis siekė tik 22 proc., tačiau joje miestų gyventojų dalis nuo 2001 m. didėjo sparčiausiai (1,7 proc. punkto). T. y. visi Tauragės regiono miestai išlaiko didesnę demografinę gyvybingumą, lyginant su likusia regiono dalimi, todėl jų svarba didėja ne tiek kaip administracinio aptarnavimo ir ekonominės veiklos centrų, kiek kaip gyvenamųjų teritorijų (atitinkamai ekonominei veiklai Tauragės regione būdinga priešinga tendencija – pagrindinė naujai atsirandanti regione ūkio šaka – atsinaujinanti energetika, taip pat tradicinė pramonė vystoma į kaimo gyvenamosiose vietovėse).

5.3. Užimtumo situaciją ir potencialą Tauragės regione ir jį sudarančiose savivaldybėse lemia užimtumo mažėjimas pramonėje (kurio nekompensuoja užimtumas kituose sektoriuose), ateityje didelę įtaką gali turėti darbingo amžiaus gyventojų mažėjimo tendencija:

5.3.1. Tauragės regione užimtųjų dalis ir darbingo amžiaus gyventojų santykis buvo antras mažiausias tarp visų šalies regionų (po Alytaus regiono) ir siekė tik 63,2 proc. (palyginimui, šalies vidurkis buvo 72,5 proc.). Žemiausias šis santykis buvo Pagėgių savivaldybėje (54,7 proc.).

5.3.2. Užimtųjų skaičius Tauragės regione, nepaisant stebimo ekonominio atsigavimo, 2011–2014 m. mažėjo visuose pagrindiniuose ekonomikos sektoriuose (iš viso – 5 tūkst. asmenų arba 11 proc.), išskyrus santykinai nedidelę dalį užimtųjų (7,9 proc. 2014 m.) turėjusį statybos sektorių, kurio užimtųjų skaičius padidėjo 1 tūkst. asmenų, arba 52,6 proc. Ypač didelis užimtųjų skaičiaus sumažėjimas fiksuotas pramonėje (užimtųjų skaičius sumažėjo 3,1 tūkst. asmenų arba 36,5 proc.). 2013–2014 m. užimtumo situacija kiek pagerėjo paslaugų sektoriuje (užimtųjų skaičius padidėjo 900 asmenų, arba 4,7 proc.) ir žemės ūkyje (300 asmenų, arba 2,3 proc.), tačiau pramonėje išliko ženkliai užimtumo mažėjimo tendencija (18,2 proc. užimtųjų skaičiaus smukimas per vienerius metus).

5.3.3. Nedidėjant užimtumui, Tauragės regione registruotas nedarbas išliko aukštas ir mažėjo lėtai – 2014 m. siekė atitinkamai 12 proc. (palyginus su 2011 m. sumažėjo 12 proc., arba daugiau kaip du kartus mažiau, negu per tą patį laikotarpį šalyje (27,5 proc.)). Atskirose regiono savivaldybėse registruotas nedarbas siekė atitinkamai: 15,6 proc. Jurbarko rajono savivaldybėje, 10,4 proc. Pagėgių savivaldybėje, 13,4 proc. Tauragės rajono savivaldybėje, 8,2 proc., Šilalės rajono savivaldybėje. T. y. visose į Tauragės regiono savivaldybėse, išskyrus Šilalės rajono savivaldybę, registruoto nedarbo lygis buvo aukštesnis už vidutinį šalyje (9,5 proc.). Ypač ženkliai šalies registruoto nedarbo lygio rodiklis buvo viršijamas Jurbarko rajono savivaldybėje (64 proc.).

5.3.4. Pažymėtina, kad Tauragės regiono atveju žemesnis registruoto nedarbo lygis buvo stebimas mažiau urbanizuotose teritorijose – Šilalės rajono ir Pagėgių savivaldybėse, kuriose didelė dalis gyventojų užimti žemės ūkyje (užimtųjų dalis žemės ūkyje šiose savivaldybėse 2011 m. siekė atitinkamai 24,6 proc. ir 18,4 proc.), todėl jas pramonės nuosmukis paveikė mažiau; tačiau mažiau urbanizuotoms vietovėms būdingas vadinamasis „paslėptas“ nedarbas, kuris nėra fiksuojamas registruoto nedarbo statistikoje (pvz., kai asmuo nėra registruojamas darbo biržoje, nes turi registruotą žemės ūkio valdą), tuo galima paaiškinti daliai regiono savivaldybių (pvz. Pagėgių savivaldybei) būdingą paradoksą, kuomet savivaldybėje fiksuojamas žemesnis už vidutinį regione registruotas nedarbas, tačiau kartu ir labai žemas užimtųjų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis.

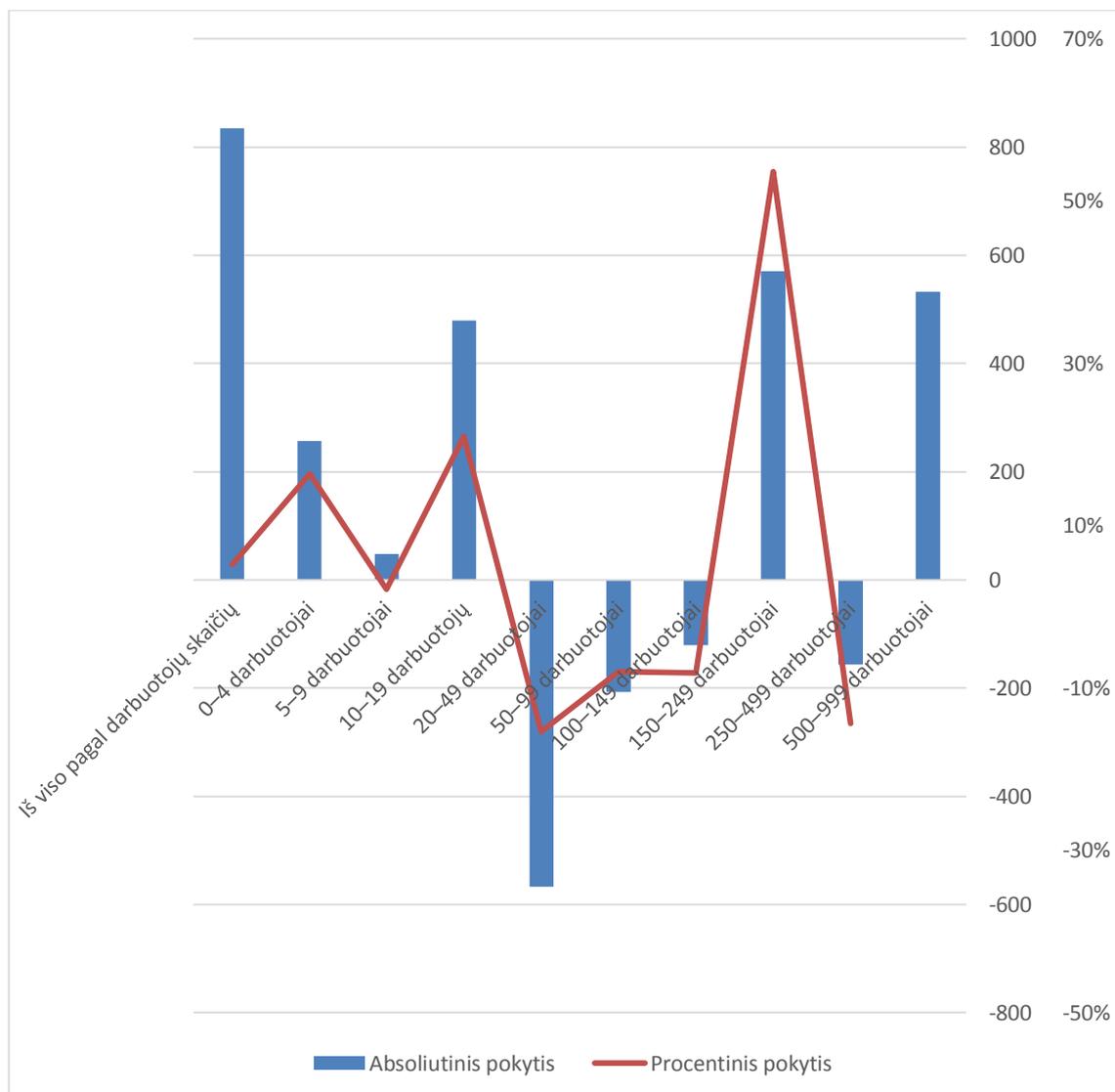
5.3.5. Didelę teigiamą įtaką registruoto nedarbo lygiui Pagėgių savivaldybėje turėjo AB „Vilkyškių pieninė“ veikla (įmonė Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos duomenis 2014 metais pateko tarp 50 daugiausiai eksportavusių Lietuvos įmonių, joje dirbo apie 530 darbuotojų). Tuo tarpu aplink didesniuose Tauragės regiono miestuose (Tauragėje, Jurbarko) ir aplink juos esančiose teritorijose registruotas nedarbas išliko aukštas ir mažėjo labai lėtai, nes tam nesudarė prielaidų lėtas regiono ekonominis augimas ir mažėjantis užimtumas pagrindiniuose ekonomikos sektoriuose.

5.3.6. Regiono geografinė padėtis – valstybės sienos su Rusijos Federacija gretimybė ir Tauragės regionui būdinga specifinė ekonominė veikla – automobilių remontas ir prekyba naudotais automobiliais, lemia didesnę šešėlinės ekonomikos dalį ir taip pat neskatina legalaus užimtumo.

5.3.7. Tam tikras teigiamas perspektyvas, dėl kurių registruotas nedarbas artimiausiu laiku gali imti mažėti, o užimtumas išaugti – rodo veikiančių įmonių darbuotojų skaičiaus pokyčiai. 2015 m. sausio 1 d. Tauragės regione veikiančiose įmonėse darbuotojų skaičius siekė 16,7 tūkst., ir, lyginant su 2011 m. sausio 1 d., buvo didesnis 5,2 proc. Šis augimas buvo lėtesnis negu vidutinis šalyje (8 proc.), tačiau rodo (ypač atsižvelgus į pokyčius labai mažų įmonių grupėje – 16,4 proc. darbuotojų skaičius padidėjo įmonėse iki 4 darbuotojų) suaktyvėjusį paslaugų sektorių, kuris iš

dalis gali kompensuoti prarastas darbo vietas pramonėje ir transporte. Aktyviausiai naujos darbo vietos buvo kuriamos Pagėgių savivaldybėje veikiančiose įmonėse (+19 proc.), tačiau šios savivaldybės geri rodikliai (dėl mažo savivaldybės dydžio) bendrą regiono rodiklį įtakojo nedaug, tuo tarpu regiono centro – Tauragės rajono savivaldybėje veikiančiose įmonėse darbo vietų skaičius išliko beveik nepasikeitęs, lyginant su 2011 m. (-0,3 proc.);

2 pav. Veikiančių įmonių darbuotojų skaičiaus pokyčiai Tauragės regione. Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

5.3.8. Darbingo amžiaus gyventojų skaičius Tauragės regiono savivaldybėse 2011–2014 m. mažėjo lėčiau negu bendras gyventojų skaičius (vidutiniškai regione – 5,3 proc., sparčiausiai Jurbarko rajono savivaldybėje – 6,3 proc., lėčiausiai Tauragės rajono savivaldybėje – 5,0 proc.), todėl Tauragės regiono ir jį sudarančių savivaldybių darbingo amžiaus gyventojų dalis didėjo ir 2015 m. sausio 1 d. daugelyje Tauragės regioną sudarančių savivaldybių, išskyrus Jurbarko rajono savivaldybę (kurioje darbingo amžiaus gyventojų dalis buvo tik 59,7 proc.), buvo artima arba didesnė už šalies vidurkį (siekė 61,5–62,3 proc., kai šalies vidurkis – 62 proc.).

5.3.9. Analizuojant papildomą informaciją ir įvertinus vaikų (0–15 m.) dalį gyventojų struktūroje ir medianinio gyventojų amžiaus pokyčius, pastebima, kad darbingo amžiaus gyventojų dalies didėjimas regione nėra tvarus – esmės buvo nulemtas vaikų iki 15 metų dalies mažėjimo ir artimiausiu metu pradės mažėti dėl mažėjančio vaikų skaičiaus ir didėjančio gyventojų amžiaus (apskaičiuojamo pagal medianinį gyventojų amžių), todėl, šioms tendencijoms išliekant, artimiausiu laikotarpiu gali ženklai sumažėti darbo jėgos pasiūla:

5.3.9.1. Tauragės regiono savivaldybėse vaikų iki 15 m. dalis mažėjo du kartus sparčiau negu vidutiniškai šalyje. Tauragės regione vaikų dalis 2011–2014 m. sumažėjo 1,1 proc. punkto (nuo 16,6 iki 15,8 proc.); savivaldybėse nuo 0,9 proc. punkto (Jurbarko rajono savivaldybėje) iki 1,2 proc. punkto (Pagėgių rajono savivaldybėje), kai šalyje per tą patį laikotarpį vaikų dalis gyventojų struktūroje sumažėjo 0,5 proc. punkto (nuo 16,1 iki 15,7 proc.).

5.3.9.2. Medianinis gyventojų amžius Tauragės regione 2015 m. sausio 1 d. siekė 43 metus ir, lyginant su 2011 m. sausio 1 d., padidėjo 2 metais (Lietuvoje 2015 m. sausio 1 d. siekė 42 metus ir per tą patį laikotarpį padidėjo 1 metais). Iš patenkančių į Tauragės regiono ITV programos įgyvendinimo teritoriją savivaldybių demografiškai „vyriausia“ buvo Jurbarko rajono savivaldybė (medianinis gyventojų amžius siekė 45 metus).

5.3.9.3. Nepaisant spartaus vaikų skaičiaus mažėjimo ir didėjančio medianinio gyventojų amžiaus, Tauragės regiono demografinė struktūra apytiksliai atitinka Lietuvos demografinę struktūrą – demografinės senatvės koeficientas, apskaičiuojamas pagal pagyvenusių asmenų ir vaikų santykį Tauragės regione 2014 m. siekė 130 (mažiausias buvo Pagėgių savivaldybėje – 111), šalyje – 126, medianinis gyventojų amžius nuo šalies medianinio gyventojų amžiaus skyrėsi 1 metais, vaikų dalis buvo kiek didesnė už vidutinę šalyje (atitinkamai 15,8 ir 15,7 proc.), darbingo amžiaus gyventojų dalis artima šalies rodikliui. Palanki demografinė struktūra buvo visame Tauragės regione (išskyrus Jurbarko rajono savivaldybę, kurioje demografinės senatvės koeficientas 2014 m. jau siekė 146) ir buvo nulemta keletą dešimtmečių trukusių kompleksinių (socialinių, ekonominių, politinių, urbanistinių) procesų, dėl kurių vakarų Lietuvoje demografinio senėjimo procesai prasidėjo vėliau, negu likusioje Lietuvos dalyje (ypač pietryčių ir šiaurės rytų Lietuvoje). Sušvelninus pagrindinį gyventojų skaičiaus mažėjimo veiksni – migraciją lemiančias socialines ir ekonomines problemas, gyventojų skaičius regione gali būti iš dalies stabilizuotas (mažėti ne daugiau kaip 0,3-0,5 proc. per metus), tačiau, migracijai nemažėjant, Tauragės regionas praras per ilgą laikotarpį susiformavusį natūralų pranašumą prieš kitus (ypač mažesnius) Lietuvos regionus – palankią demografinę struktūrą.

5.4. Ekonominė aplinkai Tauragės regiono ITV programos teritorijoje didžiausią įtaką turi geografinė padėtis (valstybės siena su Rusijos Federacija), šalia esančių Klaipėdos ir Kauno regionų patrauklumas verslui ir gyventojams. To pasekmė lėtai gerėjanti regiono ekonominė situacija – žemas ir lėtai didėjantis BVP, mažos materialinės investicijos, nedidelis veikiančių įmonių skaičius:

5.4.1. BVP apimtys tenkančios 1 gyventojui (2014 m. – 6,7 tūkst. Eur) Tauragės regione buvo mažiausios tarp visų šalies regionų ir siekė tik 56,9 proc. šalies vidurkio. 2011–2013 m. regiono BVP/gyv. augo lėčiau negu vidutiniškai šalyje ir atsilikimas nuo šalies vidurkio padidėjo (1 proc. punktu). Prielaidų regiono BVP augimui nesudaro tai, kad didelė dalis regiono atvirųjų sektorių (transporto, apdirbamosios gamybos) istoriškai priklauso nuo ryšių su Rusijos Federacija, ir blogėjant politinei situacijai Rusijoje, blogėja Tauragės regiono ekonominio vystymo perspektyvos, ir šių atvirųjų sektorių ir jose veikiančių įmonių veikla turi būti diversifikuojama.

5.4.2. Prielaidų spartesniam ekonominės situacijos gerėjimui nesudaro itin mažos Tauragės regione vykdomos materialinės investicijos. 2013 m. vienam Tauragės regiono gyventojui teko tik 774 Eur materialinių investicijų (44 proc. šalies vidurkio), šis rodiklis didėjo lėčiau, negu vidutiniškai šalyje (2011–2014 m. 21 proc., kai šalyje per tą patį laikotarpį – 28 proc.). Geresnė

situacija buvo stebima Pagėgių savivaldybėje, kurioje materialinės investicijos 2013 m. pasiekė 1283 tūkst. Eur/gyv. ir, palyginus su 2011 m., padidėjo 69 proc., tačiau visose į Tauragės regiono savivaldybėse materialinių investicijų apimtis buvo ženkliai mažesnė negu vidutiniškai šalyje. Mažiausiai buvo investuojama Jurbarko rajono savivaldybėje, kur materialinių investicijų apimtis siekė 25,8 proc. šalies vidurkio; regiono centro – Tauragės rajono savivaldybėje atliekamų investicijų apimtis siekė 59,2 proc. šalies vidurkio. T. y. materialinių investicijų apimtis yra labai žema, ir iš esmės nulemta pavienių įmonių veiklos (pvz. AB „Vilkyškių pieninės“) ir labai priklauso nuo ES finansinės paramos lėšomis remiamų projektų.

5.4.3. Verslumo lygis (apskaičiuojamas pagal veikiančių įmonių skaičių/tūkstančiui gyventojų) Tauragės regione buvo neaukštas (2015 m. sausio 1 d. – 15,7 įmonės/ tūkstančiui gyv.), siekė apie 60 proc. šalies vidurkio, tačiau ypatingai neišsiskyrė iš kitų šalies regionų (skaičiuojant be 5 didžiųjų miestų savivaldybių). Panašų (besiskiriantį ne daugiau kaip per 1 įmonę/ tūkstančiui gyv.) arba mažesnę rodiklį turėjo dar 7 iš 10 Lietuvos regionų. Verslumo lygio augimo tendencija buvo panaši į vidutinę šalyje (kiek lėtesnė) – veikiančių įmonių skaičius/ tūkstančiui gyv. Tauragės regione nuo 2011 m. sausio 1 d. paaugo 15 proc., šalyje – 19 proc. Pastebima, kad Tauragės regione verslumo lygis kito labai netolygiai – Tauragės rajono savivaldybė išlaikė aukščiausią regione veikiančių įmonių koncentraciją (20,6 įmonės/ tūkstančiui gyv.) ir nuosaikų augimo tempą (14 proc.), Pagėgių savivaldybė sparčiai artėjo prie šalies ir regiono vidutinio verslumo lygio (76 proc. augimas), tačiau dėl prastesnės pradinės situacijos, verslumo lygis išliko žemas (11,8 įmonės/ tūkstančiui gyv.), Jurbarko rajono savivaldybės rodikliui buvo būdingas tiek žemas lygis (11,7 įmonės/ tūkstančiui gyv.), tiek stagnacija (-1 proc. pokytis).

5.5. Tauragės regione beveik nėra didelių, intensyviai energijos išteklius vartojančių (ir išmetančių didelius kiekius CO₂) ir aplinką teršiančių įmonių (palyginimui – didžiausi teršalų išmetimai iš stacionarių šaltinių regione buvo stebimi Tauragės regiono savivaldybėje – 7,14 tonų/ tūkstančiui gyv., kai šalies vidurkis beveik tris kartus didesnis – 20,4 tonos/ tūkstančiui gyv.), todėl pagrindinis tiek aplinkos taršą, tiek CO₂ išmetimus lemiantis veiksnys yra didelis individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų ir neišvystyta viešojo transporto sistema (regiono geografiniai ypatumai ir neaukšta urbanizacija lemia tai, kad absoliučiai didžiausia dalis kelionių tarp miestų ir kaimo gyvenamųjų vietovių vyksta individualiais automobiliais): individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų, tiek Tauragės regione (412), tiek atskirose savivaldybėse – Jurbarko rajono savivaldybėje (421), Pagėgių savivaldybėje (380), Tauragės rajono savivaldybėje (411) buvo aukštesni už šalies vidurkį (370), nors 2011–2014 m. mažėjo nuo 27,6 proc. (Tauragės rajono savivaldybėje) iki 38 proc. (Pagėgių savivaldybėje). Viešojo transporto sistema sudaro santykinai nereikšmingą regiono susisiekimo sistemos dalį (vienam gyventojui 2013 m. teko vidutiniškai 52,3 kelionės autobusu) – t. y. viešuoju transportu (mažiau veikiančiu klimato kaitą ir aplinkos taršą) nuolat naudojasi tik apie 13-15 proc. regiono gyventojų.

5.6. Palyginus individualių lengvųjų automobilių skaičiaus bei pokyčio ir kelių eismo įvykių skaičiaus bei pokyčio rodiklius, pastebima, kad tarp jų nėra aiškios (tiesioginės) priklausomybės, t. y. eismo įvykių skaičius kito nepriklausomai nuo individualių lengvųjų automobilių skaičiaus ir šio rodiklio pokyčių. Galima daryti prielaidą, kad esminis veiksnys šiuo atveju buvo tranzitinio transporto srutai (lėmė aukštą, apie 1,5 karto viršijusį šalies vidurkį, avaringumo lygį Pagėgių savivaldybėje) ir netolygiai išvystyta eismo saugos infrastruktūra (laikant, kad vairuotojų sąmoningumo lygis tarp savivaldybių iš esmės nesiskyrė).

6. Problemas ir vystymo galimybes lemia šie Tauragės regiono ir jo tikslinių teritorijų urbanistinės struktūros ypatumai:

6.1. Tauragės regionas yra vidurio vakarų Lietuvoje. Tai antras mažiausias pagal plotą Lietuvos regionas, užimantis 4 411 km² teritoriją, (6,7 proc. šalies teritorijos ploto). Didžiausia pagal plotą yra Jurbarko rajono savivaldybė, užimanti 1507 km² plotą (34 proc. regiono ploto). Šilalės rajono savivaldybė (1 188 km²) ir Tauragės rajono savivaldybė (1 179 km²) užima po 27 proc. regiono ploto. Mažiausia pagal plotą yra Pagėgių savivaldybė, kuri užima 537 km², t. y. 12 proc. regiono ploto. Kartu su Šilalės miestu („a“ kategorijos lokalinis centras), Jurbarkas („a“ kategorijos lokalinis centras), Pagėgiai („b“ kategorijos lokalinis centras) ir Tauragė („B“ kategorijos regioninis centras, atliekantis regioninę administracinę funkciją, nepakankamo potencialo, stiprinamas) formuoja Tauragės regiono savivaldybių administracinių, kultūros, ekonominio aktyvumo ir socialinio aprūpinimo centrų visumą.

6.2. Dėl savo geografinės padėties Tauragės regionas nepatenka į Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo planu nustatytą pagrindinį šalies teritorijos erdvinės funkcinės struktūros komponentą – aktyvios ir santykinai aktyvios raidos arealus, formuojančius funkcinį šalies stuburą, todėl kartu su likusia šalies teritorija sudaro dekoncentruotos plėtros arealus;

6.3. Regioną kerta viena šalies tarptautinė urbanistinės-ūkinės integracijos ašis, jungianti Kaliningradą, Tauragę, Šiaulius, Rygą. Kitos regione susiformavusios ašys yra regioninio ar vietinio lygmens. Susisiekimo sistemos pagrindą Tauragės regiono ITV programos įgyvendinimo teritorijoje sudaro (kartu ir formuoja ekonominei veiklai palankiausias teritorijas): Via Hanseatica tarptautinis transporto koridorius: Sankt Peterburgas–Šiauliai–Tauragė–Kaliningradas (A12); krašto kelias Klaipėda–Šilutė–Pagėgiai–Jurbarkas–Kaunas Nr. 141; geležinkelio linija šiaurės-pietų kryptimi: Varšuva–Šeštokai–Kaunas–Šiauliai–Talinas–Helsinkis, su IA atšaka Šiauliai–Pagėgiai–Kaliningradas; geležinkelio linija Pagėgiai–Šilutė–Klaipėda; tarptautinės reikšmės vidaus vandens Nemuno kelias E41 Klaipėda–Kaunas su stacionaria prieplauka Jurbarke.

6.4. 2007–2013 m. finansinio laikotarpio (kurio projektai įgyvendinami iki 2015 m. pabaigos) ES finansinės paramos lėšomis buvo tvarkoma visų tikslinių teritorijų miestų aplinka – viešosios erdvės (aikštės, aikštelės, nustatytos, tradicinės poilsio zonos, gyvenamieji rajonai ir lokaliniai centrai), žalieji plotai (skverai, parkai ir pan.), atskiri poilsio, rekreacijos, sveikatinimo elementai:

6.4.1. Jurbarko miesto centrinėje dalyje – tvarkytos gatvės, aikštės, automobilių stovėjimo vietos, investuota į daugiabučių namų renovaciją bei kvartalų kompleksinį tvarkymą. Jurbarko rajono savivaldybės patirtis rodo, kad investicijos į šią sritį mieste davė ekonominės naudos: padidėjo turto vertė, daugiau gyventojų pasiliko atnaujintose miestų dalyse (2011–2014 m. Jurbarko mieste gyventojų mažėjo apie 23 proc. lėčiau, negu kituose šalies mažuose ir vidutiniuose miestuose), atnaujintuose kvartaluose suaktyvėjo smulkusis verslas.

6.4.2. Pagėgių mieste investuota į miesto centrinę dalį – buvo atlikti Jaunimo, Vytauto, Žemaičių, Jankaus, Geležinkelio, Birutės (konversija į pėsčiųjų alėją), Vydūno gatvių rekonstravimo darbai, įrengiant gatvių apšvietimą, dangas bei šaligatvius, sutvarkytos miesto parko dalies viešosios erdvės, įrengta vieta fontanui bei skulptūrinei kompozicijai. Tačiau visam miesto centrines dalies, kuri yra pagrindinis miesto ekonominės, kultūrinės, socialinės plėtros veiksnys,

atgaivinimui, trūksta viešųjų erdvių, kurios būtų išnaudojamos komercinei veiklai (pvz. turgavietės) ir aktyvių rekreacinių teritorijų; miesto struktūrą tikslinga toliau tobulinti išsaugant esamas dominuojančias funkcijas, miesto centrą ir pacentrius, mažinant judėjimo autotransportu poreikį miesto viduje.

6.4.3. Tauragės mieste sutvarkytos miesto centre esančios gatvės, privažiavimo keliai, automobilių stovėjimo vietos, atnaujinta viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūra bei pastatų fasadai, viešosios erdvės (skverai, aikštės). Dėl miesto pailgos struktūros Tauragės mieste formuojasi dar vienas (lokalinis) centras – buvusio karinio miestelio teritorija. Ši vieta yra patraukli investicijoms (yra neužstatytų plotų, geras susisiekimas su miesto centru), šalia įsikūrę gyvenamųjų namų kvartalai, teritorijoje yra nenaudojamų, konversijai tinkamų pastatų.

6.4.4. Visose Tauragės regiono ITV programos įgyvendinimo teritorijoje, atsižvelgiant į didėjančią miestų svarbą ir neigiamas demografines tendencijas, tikslingas funkcinis ir fizinis neefektyviai naudojamų teritorijų pertvarkymas (konversija).

7. Tauragės regiono ITV programa įgyvendinama šiose Tauragės regiono tikslinėse teritorijose (žr. 3 pav.):

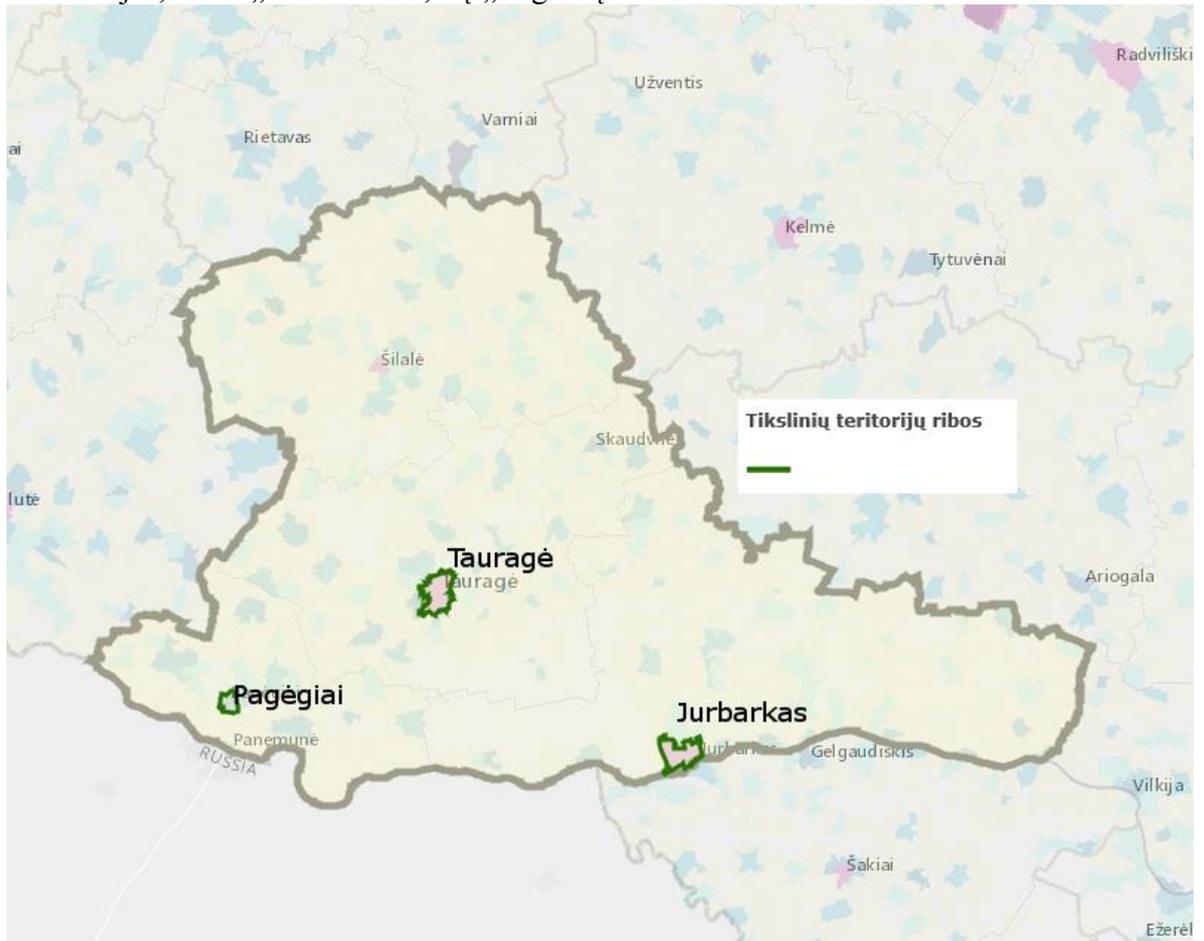
7.1. Išskirtoje vidaus reikalų ministro 2014 m. birželio 19 d. įsakymu Nr.1V-429 „Dėl tikslinių teritorijų išskyrimo iš miestų, turinčių nuo 6 iki 100 tūkst. gyventojų, ir mažesnių savivaldybių centrų“ – Pagėgių mieste;

7.2. 2007–2013 m. finansiniam laikotarpiui nustatytų tikslinių teritorijų savivaldybių centruose, kurie vadovaujantis Partnerystės sutarties 3.1.2 dalies „Integruotos teritorinės investicijos (ITI)“ nuostatomis yra laikomi pereinamojo laikotarpio tikslinėmis teritorijomis:

7.2.1. Tauragės mieste;

7.2.2. Jurbarko mieste.

3 pav. Tikslinių teritorijų žemėlapis. Šaltiniai: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, UAB „Hnit-Baltic“, VĮ „Registrų centras“

8. Tikslinių teritorijų, kuriose įgyvendinama Tauragės regiono ITV programa gyventojų skaičius, remiantis programos rengimo metu paskutiniais paskelbtais Lietuvos statistikos departamento duomenimis – 36,2 tūkst. gyventojų;
9. Susietos teritorijos Tauragės regiono ITV programos įgyvendinimui nenustatomos.
10. Vystymosi tendencijos ir problemos, į kurias atsižvelgus formuluojamos tikslinių teritorijų vystymo tikslai ir uždaviniai, nurodomos 1 priede dėstomoje Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių lentelėje.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. Tauragės regiono ITV programos įgyvendinimo teritorijos vystymo tikslai, uždaviniai ir priemonės dėstomi Tauragės regiono ITV programos 2 priede, programos veiksmų planas dėstomas Tauragės regiono ITV programos 3 priede.
  12. Tauragės regiono ITV programa įgyvendinama Integruotų teritorijų vystymo programų rengimo ir įgyvendinimo gairių nustatyta tvarka.
-

Tauragės regiono integruotos teritorijų vystymo programos
1 priedas

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ LENTELĖ

Stiprybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
1. Tranzitinių srautų susidarymui palanki regiono geografinė padėtis	4	Jurbarko ir Pagėgių miestų susisiekimo sistemai didžiausią įtaką daro kelias Nr. 141 Kaunas–Jurbarkas–Šilutė–Klaipėda. Tauragės miestas išsidėstęs abipus magistralinio kelio A12 Ryga–Šiauliai–Tauragė–Kaliningradas. Miesto pietiniu pakraščiu eina geležinkelis Radviliškis–Sovetskas. Tauragės regionas ribojasi su Rusijos Federacija.
2. Stabili darbo jėgos pasiūla (trumpuoju laikotarpiu) – pastovi darbingo amžiaus gyventojų dalis gyventojų amžiaus struktūroje	4	Tauragės regiono demografinė struktūra apytiksliai atitinka Lietuvos demografinę struktūrą – demografinės senatvės koeficientas, apskaičiuojamas pagal pagyvenusiu asmenų ir vaikų santykį Tauragės regione 2014 m. siekė 130 (mažiausias buvo Pagėgių savivaldybėje – 111), šalyje – 126, medianinis gyventojų amžius nuo šalies medianinio gyventojų amžiaus skyrėsi 1 metais, vaikų dalis buvo kiek didesnė už vidutinę šalyje (atitinkamai 15,8 ir 15,7 proc.), darbingo amžiaus gyventojų dalis artima šalies rodikliui. T. y. demografinės priežastys kol kas nesukelia itin didelių ekonominių ir socialinių problemų.
3. Didėjanti miestų, kaip gyvenamųjų vietovių, reikšmė	4	Tauragės regione esant bendrai gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijai, tačiau jai mažiau pasireiškiant miestuose, urbanizacijos lygis didėjo. 2011 m. sausio 1 d. regiono gyventojų dalis, gyvenanti miestuose siekė 41,4 proc., 2015 m. sausio 1 d. – 42,4 proc., t. y. 4 metus padidėjo 1 proc. punktu (šalyje per tą patį laikotarpį – 0,4 proc. punkto). Į Tauragės regiono ITV programos įgyvendinimo teritoriją patenkančiose savivaldybėse miestų gyventojų dalis didėjo atitinkamai: Jurbarko rajono savivaldybėje – 1 proc. punktu (iki 40 proc. savivaldybės gyventojų), Pagėgių savivaldybėje – 0,8 proc. punkto (iki 24,1 proc. savivaldybės gyventojų), Tauragės rajono savivaldybėje – 0,7 proc. punkto (iki 60,1 proc. savivaldybės gyventojų). Tikslinės teritorijos išlaiko didesnę demografinę gyvybingumą, lyginant

Stiprybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
		su likusia regiono dalimi, todėl jų svarba didėja ne tiek kaip administracinio aptarnavimo ir ekonominės veiklos centrų, kiek kaip gyvenamųjų teritorijų. Didesnė gyventojų koncentracija miestuose yra svarbus veiksnys, nes padeda efektyviau išnaudoti infrastruktūrą (infrastruktūros vienetui tenka daugiau gyventojų, todėl jos išlaikymas santykinai pigesnis) ir didina aglomeracijos (ūkinės veikos koncentracijos) prielaidas.
4. Mažas teritorijų užterštumas iš stacionarių taršos šaltinių	3	2013 m. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, didžiausias teršalų išmetimas į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių, tenkantis tūkstančiui gyventojų, Tauragės regione stebėtas Tauragės rajono savivaldybėje (7,14 tonų 1 000-iui gyventojų). Palyginimui: Lietuvoje šis rodiklis siekė 20,4 tonas 1 000 gyventojų.

Silpnybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
1. Neigiamos demografinės tendencijos: mažėjantis gyventojų skaičius, mažėjanti vaikų dalis	5	Įvertinus vaikų (0–15 m.) dalį gyventojų struktūroje ir medianinio gyventojų amžiaus pokyčius, pastebima, kad darbingo amžiaus gyventojų dalies didėjimas regione nėra tvarus – esmės buvo nulemtas vaikų iki 15 metų dalies mažėjimo ir artimiausiu metu pradės mažėti dėl mažėjančio vaikų skaičiaus ir didėjančio gyventojų amžiaus (apskaičiuojamo pagal medianinį gyventojų amžių), todėl, šioms tendencijoms išliekant, artimiausiu laikotarpiu gali ženkliai sumažėti darbo jėgos pasiūla.
2. Nepakankamos materialinės investicijos	5	2008–2009 m. materialinės investicijos Tauragės regione sumažėjo dvigubai (iki 56 789 tūkst. Eur), 2010–2012 m. stebėtas materialinių investicijų didėjimas – iki 100 945 tūkst. Eur, 2013 m. fiksuotas nedidelis šios rodiklio reikšmė sumažėjimas (iki 81 641 tūkst. Eur). Skaičiuojant materialines investicijas vienam gyventojui, palankiausia situacija stebima Tauragės rajono ir Pagėgių savivaldybėse – 2013 m. duomenimis, materialinės investicijos vienam gyventojui atitinkamai siekė 1,02 ir

Silpnybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
		1,27 tūkst. Eur. 2013 m. materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui Jurbarko rajono savivaldybėje sudarė vos 0,45 tūkst. Eur. Nei vienoje regiono savivaldybėje materialinės investicijos nesiekė net vidutinio šalies lygio (palyginimui: Lietuvos vidurkis sudarė 1,73 tūkst. Eur materialinių investicijų vienam gyventojui).
3. Didesnė tarša, susijusi su kelių transporto priemonių naudojimu, kurią lemia aukštas automobilizacijos lygis ir nepakankamai subalansuota transporto struktūra (nepakankamai išnaudojamas viešasis transportas)	4	Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų visose Tauragės regiono savivaldybėse, kuriose yra tikslinės teritorijos, išlieka aukštesnis Regiono geografiniai ypatumai ir neaukšta urbanizacija lemia tai, kad kaimo gyvenamųjų vietovių gyventojų judėjimas iki darbo vietų ir paslaugų centrų išliks neišvengiama būtinybe. Šiuo metu absoliučiai didžiausia dalis kelionių tarp miestų ir kaimo gyvenamųjų vietovių regione vyksta individualiais automobiliais, viešojo transporto sistema sudaro santykinai nereikšmingą regiono susisiekimo sistemos dalį (vienam gyventojui 2013 m. teko vidutiniškai 52,3 kelionės autobusu) – t. y. viešuoju transportu (mažiau veikiančiu klimato kaitą ir aplinkos taršą) nuolat naudojasi tik apie 13-15 proc. regiono gyventojų.

Galimybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
1. Didėjantis visuomenės ekologinis sąmoningumas, „miestiško“ gyvenimo būdo populiarėjimas lems didesnius reikalavimus miestų transporto sistemoms	5	Viena svarbiausių sąlygų sėkmingai miestų plėtrai – gera susisiekimo sistema: apšvietimas, eismo saugumas, darnaus judėjimo mieste galimybių realizavimas. Tokioje sistemoje susisiekimas su miestų centrais, darbo vietomis, socialines paslaugas teikiančiomis institucijomis, laisvalaikio bei poilsio centrais turi būti greitas ir patogus. Šį tikslą padėtų įgyvendinti miestų gatvių tinklo pertvarkymas, jungiant urbanistinę struktūrą į vientisą sistemą, esamų gatvių jų techninės būklės gerinimas, viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas.
2. Dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus (ir, atitinkamai, darbo jėgos pasiūlos) įmonės didesnę prioritetą skirs technologinei plėtrai, ir galės pasinaudoti tam	3	2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programoje numatyti uždaviniai: 3.1.1. „Padidinti verslumo lygį“, 3.3.1. „Padidinti MVĮ produktyvumą“, 3.3.2. „Padidinti MVĮ investicijas į ekoinovacijas ir kitas efektyviai išteklius naudojančias technologijas“ – pažangioms technologijoms diegti ir finansuoti. Technologinė plėtra pramonės įmonėse gali turėti teigiamą įtaką gyventojų

Galimybės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
skiriama ES finansine parama		perkamajai galai, ir taip stimuliuoti kitus ūkio sektorius (pvz. paslaugas gyventojams arba turizmą).

Grėsmės	Aktualumo įvertinimas	Suteiktą įvertinimą pagrindžianti informacija, prielaidos
1. Miestų infrastruktūros santykinų išlaikymo kaštų didėjimas dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo	3	Ilguoju laikotarpiu (2001–2014 m.) Tauragės regione gyventojų skaičius sumažėjo apie 22,1 proc., tačiau tiek inžinerinės, tiek socialinės infrastruktūros kiekis nesumažėjo. Mažėjant gyventojų skaičiui, vienam gyventojui tenkantys miesto infrastruktūros išlaikymo kaštai toliau augs.
2. Didės į šalia esančius Kauno ir Klaipėdos regionus išvykstančiųjų gyventi, dirbti ar studijuoti jaunų gyventojų srautai, blogėjant šalies demografini struktūrai.	4	Lietuvoje susidariusi amžiaus struktūra lems tai, kad toliau didės pensinio amžiaus gyventojų dalis lyginant su darbingo amžiaus gyventojais, o mažės – vaikų ir jaunimo. Didesnis darbo jėgos poreikis didesniuose šalies miestuose (kartu ir didesnis darbo užmokestis) didins iš Tauragės regiono tikslinių teritorijų išvykstančiųjų gyventi ir dirbti jaunų gyventojų srautai.

TAURAGĖS REGIONO INTEGRUOTOS TERITORIJŲ VYSTYMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJOS VYSTYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR PRIEMONĖS

1. Tikslas: Padidinti užimtumą per patrauklumo darbui ir investicijoms gerinimą, darbo vietų pasiekiamumo ir darbo jėgos mobilumo didinimą

1. Tikslas iškeltas siekiant išnaudoti Tauragės regiono stiprybes – stabilią darbo jėgos pasiūlą (trumpuoju laikotarpiu) – pastovią darbingo amžiaus gyventojų dalį ir didėjančią miestų, kaip gyvenamųjų vietovių, reikšmę (kuri sudaro ir ekonominės veiklos, ypač paslaugų koncentracijai), pasinaudoti didėjančio visuomenės ekologinio sąmoningumo, „miestiško“ gyvenimo būdo populiarėjimo galimybe ir šalinti grėsmę kuri gali atsirasti dėl miestų infrastruktūros santykinų išlaikymo kaštų didėjimo (mažėjant gyventojų skaičiui).

2. Svarstyti alternatyvūs tikslai ir tikslo pasirinkimo priežastys.

Svarstyti 2 alternatyvūs tikslai:

1. padidinti užimtumą, kuriant verslui (ypač – aukštesnę pridėtinę vertę kuriančioms ūkio šakoms) patrauklią aplinką, didinant ūkio diversifikavimą
2. padidinti užimtumą per patrauklumo darbui ir investicijoms gerinimą, darbo vietų pasiekiamumo ir darbo jėgos mobilumo didinimą

Remiantis daugiakriterinės analizės išvadomis, tikslas „Padidinti užimtumą per patrauklumo darbui ir investicijoms gerinimą, darbo vietų pasiekiamumo ir darbo jėgos mobilumo didinimą“ turi geresnį vertinimą:

- turi didesnę poveikį strateginių problemų sprendimui ir geriau išnaudoja galimybes, mažina silpnųjų poveikį ir grėsmes
- turi didesnę poveikį ekonomikai ir socialinei sričiai

3. Tikslui priskirtas efekto rodiklis: Užimtųjų gyventojų Tauragės regione dalis, palyginti su darbingo amžiaus gyventojais, proc. Planuojama, kad 2023 m. šio rodiklio reikšmė padidės iki 65 proc.

Programos efektas:

Kodas	Efektro rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Pradinė reikšmė (2013 m.)	Siekiamą reikšmę (2020 m.)	Siekiamą reikšmę (2023 m.)
1-E-1	Užimtųjų gyventojų Tauragės regione dalis, palyginti su darbingo amžiaus gyventojais, proc.	63,98	64,80	65,00

Programos rezultatai:

Kodas	Rezultato rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Pradinė reikšmė (2013 m.)	Siekiamą reikšmę (2020 m.)	Siekiamą reikšmę (2023 m.)
1-R-1	Įmonių skaičius tūkstančiui gyventojų savivaldybėse, kuriose yra tikslinių teritorijų	13,6	17,5	17,7
1-R-2	Gyventojų, kuriems pagerėjo susisiekimo sąlygos, dalis nuo tikslinių teritorijų bendro gyventojų skaičiaus	0,0	70,0	80,0

Programos efekto ir rezultatų pasiekimo grafikas

Kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Siekiamą reikšmę									
		2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
1-E	Užimtųjų gyventojų Tauragės regione dalis, palyginti su darbingo amžiaus gyventojais, proc.	63,98	64,00	64,10	64,20	64,40	64,60	64,80	64,90	64,95	65,00
1-R-1	Įmonių skaičius tūkstančiui gyventojų savivaldybėse, kuriose yra tikslinių teritorijų	14,2	15,7	16,0	16,3	16,6	16,9	17,2	17,5	17,6	17,7
1-R-2	Gyventojų, kuriems pagerėjo susisiekimo sąlygos, dalis nuo tikslinių teritorijų bendro gyventojų skaičiaus, proc.	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0	40,0	70,0	70,0	80,0	80,0

1.1. Uždavinys: Padidinti ūkinės veiklos įvairovę, pertvarkant nepakankamai efektyviai naudojamus pastatus, statinius ir erdves

1. Uždavinys iškeltas siekiant išnaudoti atlikus SSGG analizę nustatytą stiprybę – stabilią darbo jėgos pasiūlą (trumpuoju laikotarpiu) – pastovią darbingo amžiaus gyventojų dalį ir šalinti grėsmę kuri gali atsirasti dėl miestų infrastruktūros santykinų išlaikymo kaštų didėjimo (mažėjant gyventojų skaičiui). Didinant miestų patrauklumą aplinkinių kaimo gyvenamųjų vietovių gyventojams kartu būtų sudarytos sąlygos didėti ūkinės veiklos koncentracijai miestų traukos centruose, didėti ekonominės veiklos įvairovei. Tai yra būtina sąlyga ir sprendžiant mažo užimtumo ir nedarbo problemą, nes paslaugų sektoriaus mažos ir vidutinės įmonės yra imlesnės neturinčiai specialių kvalifikacijų darbo jėgai (arba darbo jėgai, kuri neatitinka pasikeitusių poreikių pramonėje ir žemės ūkyje).

2. Svarstyti 3 alternatyvūs uždaviniai:

2.1. Padidinti ūkinės veiklos įvairovę, investuojant į stambiajam verslui patrauklių erdvių sukūrimą, palaikymą ir inžinerines komunikacines sistemas.

2.2. Padidinti ūkinės veiklos įvairovę, pertvarkant nepakankamai efektyviai naudojamus pastatus, statinius ir erdves.

2.3. Padidinti ūkinės veiklos įvairovę, investuojant į pagrindines miesto viešąsias erdves ir pastatus (didinant jų panaudojimą gyventojų verslumui).

Remiantis daugiakriterinės analizės išvadamis, uždavinys „Padidinti ūkinės veiklos įvairovę, pertvarkant nepakankamai efektyviai naudojamus pastatus, statinius ir erdves“ turi geresnį vertinimą (kartu vertinant alternatyvų strateginį poveikį, riziką ir išlaidų efektyvumą), nes esant vienodam poveikio išskirtiems SSGG analizės veiksniams mastui bei nežymiai mažesniai sąnaudų efektyvumui, yra mažiau rizikingas.

3. Uždaviniui priskirtas rezultato rodiklis: Įmonių skaičius tūkstančiui gyventojų savivaldybėse, kuriose yra tikslinių teritorijų. Planuojama, kad 2023 m. šio rodiklio reikšmė padidės iki 17,7

Produktų sukūrimo grafikas (kaupiamuoju būdu):

Kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Siekiamą reikšmę									
		2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
1.1-P-1	Sukurtos arba atnaujintos atviros erdvės miestų vietovėse, m ²	0	0	0	6200	23200	23200	23200	23200	23200	23200
1.1-P-2	Bendras rekonstruotų arba atnaujintų kelių ilgis, km	0	0	0	0,28	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
1.1-P-3	Įrengtų naujų pėsčiųjų takų ir (ar) trasų ilgis, km	0	0	0	0,10	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60

Kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Siekiamas reikšmė									
		2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
1.1-P-4	Pastatyti arba atnaujinti viešieji arba komerciniai pastatai miestų vietovėse, m ²	0	0	0	885,12	1510,67	2110,67	2110,67	2110,67	2110,67	2110,67
1.1-P-5	Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos	0	0	1	1	2	2	2	2	2	2
1.1-P-6	Projektų, kuriuos visiškai ar iš dalies įgyvendina socialiniai partneriai ar NVO, skaičius, vnt.	0	3	4	5	7	8	9	9	9	9
1.1-P-7	Subsidijas gavusių įmonių skaičius, vnt.	0	0	0	1	1	2	2	2	2	2

Uždavinio įgyvendinimo priemonės:	Lėšų poreikis (iš viso) tūkst. Eur	Iš jų viešosios lėšos, tūkst. Eur	Iš jų ES lėšos, tūkst. Eur	Sukuriamas produktas (produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai, kiekybinė reikšmė)
<i>1.1.1.(v) Viešųjų materialinių ir (ar) nematerialinių investicijų (ES, valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų viešųjų lėšų) lėšomis numatomos įgyvendinti priemonės (kurios programos veiksmų plane bus detalizuotos iki veiksmų): Miestų viešosios infrastruktūros sutvarkymas, gerinant sąlygas naujam verslui ir darbo vietų kūrimui</i>				
<i>1.1.1.1. Miestų viešųjų erdvių sutvarkymas (Pagėgių miesto Turgaus aikštės įrengimas ir jos prieigų sutvarkymas; gyvenamųjų namų kvartalų kompleksinis sutvarkymas Jurbarko mieste)</i>	973	973	827	Sukurtos arba atnaujintos atviros erdvės miestų vietovėse, 6200 m ² Bendras rekonstruotų arba atnaujintų kelių ilgis, 0,28 km Įrengtų naujų pėsčiųjų takų ir/ar trasų ilgis, 0,10 km
<i>1.1.1.2. Naujų darbo vietų kultūros srityje kūrimas, diversifikuojant kultūros įstaigų paslaugas (Jurbarko kultūros centro remontas, Buvusio Kristijono Donelaičio gimnazijos pastato Vilniaus g. 46, Pagėgiai, aktų salės ir vidaus laiptų</i>	1 393	1 393	1 184	Pastatyti arba atnaujinti viešieji arba komerciniai pastatai miestų vietovėse, 1225,55 m ² Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos, 2 vnt.

Uždavinio įgyvendinimo priemonės:	Lėšų poreikis (iš viso) tūkst. Eur	Iš jų viešosios lėšos, tūkst. Eur	Iš jų ES lėšos, tūkst. Eur	Sukuriamas produktas (produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai, kiekybinė reikšmė)
<i>paveldosaugos vertingųjų savybių sutvarkymas; pastatų komplekso, vad. Tauragės pilimi (adresu: S. Dariaus ir S. Girėno g. 5, Tauragė; unikalus Nr. 1665), kompleksinis atnaujinimas (planuojama įgyvendinti 2 atskirus veiksmus))</i>				
<i>1.1.1.3. Nenaudojamų, apleistų objektų pritaikymas bendruomeniniams ir verslo poreikiams (apleistos teritorijos už Kultūros centro Pagėgių mieste konversija ir pritaikymas rekreaciniams, poilsio ir sveikatinimo poreikiams; apleistos teritorijos Tauragės miesto buvusiam kariniame miestelyje viešųjų pastatų sutvarkymas ir pritaikymas bendruomenės poreikiams)</i>	1 429	1 429	1 214	Sukurtos arba atnaujintos atviros erdvės miestų vietovėse, 17000 m ² Pastatyti arba atnaujinti viešieji arba komerciniai pastatai miestų vietovėse, 885,12 m ² Bendras rekonstruotų arba atnaujintų kelių ilgis, 0,37 km Įrengtų naujų pėsčiųjų takų ir/ar trasų ilgis, 0,50 km
<i>1.1.2. Organizacinio, administracinio pobūdžio priemonės (pavyzdžiui, esamų įstaigų veiklos optimizavimas):</i>				
<i>1.1.2.1. Tikslinių teritorijų (miestų) vietos veiklos grupių įsteigimas</i>	-	-	-	Projektų, kuriuos visiškai ar iš dalies įgyvendina socialiniai partneriai ar NVO, skaičius, 3 vnt.
<i>1.1.3. Priemonės, siūlomos įgyvendinti per bendruomenės inicijuotos vietos plėtros iniciatyvą:</i>				
<i>1.1.3.1. Viešosios infrastruktūros panaudojimas verslumo skatinimui. Kuriamą/vystomą viešąją infrastruktūrą planuojama panaudoti vietos bendruomenės verslumo skatinimui, įgyvendinant tokias veiklas: suvenyrų, susijusių su krašto tematika, gamyba bei prekyba; Mažosios Lietuvos senųjų amatų, kitų įvairių amatų vystymas (mokymas, pameistrystė ir pan.); uogininkystės ar kitos panašios veiklos skatinimas, rengiant konferencijas žmonių, kurie turi darbo patirties; smulkioji gamyba (sąlygų sudarymas žmonėms kasdieniame turgelyje laisvai parduoti savo pačių namuose pagamintą produkciją: pieno produktai, daržovės ir kt.), paslaugų teikimas, individualios veiklos skatinimas, idėjų</i>	X	X	X	Projektų, kuriuos visiškai ar iš dalies įgyvendina socialiniai partneriai ar NVO, skaičius, 6 vnt.

Uždavinio įgyvendinimo priemonės:	Lėšų poreikis (iš viso) tūkst. Eur	Iš jų viešosios lėšos, tūkst. Eur	Iš jų ES lėšos, tūkst. Eur	Sukuriamas produktas (produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai, kiekybinė reikšmė)
<i>skatinimas, jaunimo užimtumo skatinimas, turizmo skatinimas; vietos gyventojų (įskaitant bedarbius) mokymai (pvz., batsiuovystės, siuvimo, mezgimo ir kt.); vaikų ir jaunimo užimtumas. Konkretūs projektai bei jų rodikliai bus formuojami, įsteigus miestų vietos veiklos grupes bei parengus jų strategijas. Daroma prielaida, kad kiekvienoje tikslinėje teritorijoje galėtų būti įgyvendinta ne mažiau kaip po 2 BIVP projektus.</i>				
<i>1.1.4. Priemonės, siūlomos įgyvendinti per konkurso būdu atrenkamus veiksmus</i>				
<i>1.1.4.1. Verslo subjektų skatinimas teikti bendruomenei aktualias paslaugas, didinti gamybos pajėgumus ir eksporto apimtis</i>	X	X	X	Subsidijas gavusių įmonių skaičius – 2 vnt.
Lėšų poreikis uždaviniui įgyvendinti:	3 795	3 795	3 225	

1.2. Uždavinys: Pagerinti sukurtų darbo vietų pasiekiamumą, diegiant kompleksines darnaus judumo, eismo saugumo priemones

1. Uždavinys iškeltas siekiant išnaudoti Tauragės regiono stiprybę – didėjančią miestų, kaip gyvenamųjų vietovių, reikšmę; miestų potencialo išnaudojimui būtina optimali transporto sistema; darnaus judumo galimybių didinimas padės efektyviau sujungti gyvenamąsias ir darbo vietas, tenkinti žmonių judėjimo reikmes (didinamas darbo vietų, išsilavinimo ir laisvalaikio prieinamumas), todėl didėjančio visuomenės ekologinio sąmoningumo, „miestiško“ gyvenimo būdo populiarėjimo galimybė galės būti išnaudota. Taip pat bus prisidėta prie ilgalaikio nedarbo problemos sprendimo (aukšto ilgalaikio nedarbo teritorijos paprastai susiformuoja ten, kur pasiekiamumas tradiciniu transportu ar darnaus judumo priemonėmis yra nedidelis).

2. Svarstyti 3 alternatyvūs uždaviniai:

2.1. Pagerinti sukurtų darbo vietų pasiekiamumą, diegiant kompleksines darnaus judumo, eismo saugumo priemones.

2.2. Pagerinti sukurtų darbo vietų pasiekiamumą, prioritetą teikiant taršos mažinimo priemonių diegimui.

2.3. Pagerinti sukurtų darbo vietų pasiekiamumą, didinant tikslinių teritorijų pasiekiamumą ir prieinamumą (tikslinių teritorijų ir jų prieigų teritorijose).

Remiantis daugiakriterinės analizės išvadomis, uždavinys „Pagerinti sukurtų darbo vietų pasiekiamumą, diegiant kompleksines darnaus judumo, eismo saugumo priemones“ turi geresnį vertinimą (kartu vertinant alternatyvų strateginį poveikį, riziką ir išlaidų efektyvumą):

- turi didesnę poveikį išskirtiems SSGG analizės veiksniams
- yra mažiau rizikingas
- turi aukštesnį sąnaudų efektyvumo vertinimą

3. Tikslui priskirtas efekto rodiklis:

Gyventojų, kuriems pagerėjo susisiekimo sąlygos, dalis nuo tikslinių teritorijų bendro gyventojų skaičiaus, proc. Planuojama, kad 2020 m., įgyvendinus numatytus uždavinio veiksmus, ne mažiau kaip 70 proc. visų tikslinių teritorijų gyventojų pagerės susisiekimo kasdieniais reikalais (pvz., į darbą, švietimo įstaigą ar pan.) sąlygos.

Produktų sukūrimo grafikas (kaupiamuoju būdu):

Kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Siekiami reikšmė									
		2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
1.2-P-1	Bendras rekonstruotų arba atnaujintų kelių ilgis, km	0,00	0,00	0,00	0,00	0,51	0,51	3,51	3,51	3,51	3,51
1.2-P-2	Parengtų darnaus judumo planų skaičius, vnt.	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
1.2-P-3	Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
1.2-P-4	Įrengtų naujų pėsčiųjų takų ir (ar) trasų ilgis, km	0,00	0,00	0,00	0,00	0,51	0,51	1,46	1,46	1,46	1,46
1.2-P-5	Įsigytų viešojo susisiekimo autoparko transporto priemonių skaičius, vnt.	0	0	0	0	4	4	4	4	4	4

Uždavinio įgyvendinimo priemonės:	Lėšų poreikis (iš viso) tūkst. Eur	Iš jų viešosios lėšos, tūkst. Eur	Iš jų ES lėšos, tūkst. Eur	Sukuriamas produktas (produkto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai, kiekybinė reikšmė)
<i>1.2.1.(v) Viešųjų materialinių ir (ar) nematerialinių investicijų (ES, valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų viešųjų lėšų) lėšomis numatomos įgyvendinti priemonės (kurios programos veiksmų plane bus detalizuotos iki veiksmų):</i>				
<i>1.2.1.1. Pagėgių, Jurbarko, Tauragės miestų gatvių atnaujinimas (rekonstrukcija)</i>	2 694	2 694	2 290	Bendras rekonstruotų arba atnaujintų kelių ilgis, 3,51 km
<i>1.2.1.2. Darnaus judumo skatinimas Tauragės mieste</i>	1 318	1 318	1 120	Parengtų darnaus judumo planų skaičius, 1 vnt. Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius, 1 vnt. (komplektas)
<i>1.2.1.3. Pėsčiųjų ir dviračių takų sistemų įrengimas ir plėtra Pagėgių ir Jurbarko miestuose</i>	135	135	115	Įrengtų naujų pėsčiųjų takų ir (ar) trasų ilgis, 1,46 km
<i>1.2.1.4. Judėjimo viešuoju transportu skatinimas (autobusų parkų transporto priemonių atnaujinimas Jurbarko ir Tauragės miestuose)</i>	603	603	512	Įsigytų viešojo susisiekimo autoparko transporto priemonių skaičius, 4 vnt.
Lėšų poreikis uždaviniui įgyvendinti:	4 750	4 750	4 037	

TAURAGĖS REGIONO INTEGRUOTOS TERITORIJŲ VYSTYMO PROGRAMOS VEIKSMŲ PLANAS

1. Tikslas. Padidinti užimtumą per patrauklumo darbui ir investicijoms gerinimą, darbo vietų pasiekiamumo ir darbo jėgos mobilumo didinimą:

1.1. Uždavinys. Padidinti ūkinės veiklos įvairovę, pertvarkant nepakankamai efektyviai naudojamus pastatus, statinius ir erdves

1.1.1v Veiksmas: Pagėgių miesto Turgaus aikštės įrengimas ir jos prieigų sutvarkymas (Numatomas Turgaus aikštės su įrengimas su dengtomis ir nedengtomis prekyvietėmis, viešo tualetu įrengimas bei rekonstruotas privažiavimas tarp Aukštaičių ir Turgaus gatvių)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2015	2017	Pagėgių savivaldybės administracija	VRM	7.1.1. Padidinti ūkinės veiklos įvairovę ir pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui, siekiant kurti naujas darbo vietas tikslinėse teritorijose (miestuose)	R

1.1.1v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
511 094	38 332	38 332	38 332	38 332	0	0	0	0	434 430

1.1.2v Veiksmas: Buvusio Kristijono Donelaičio gimnazijos pastato Vilniaus g. 46, Pagėgiai, akty salės ir vidaus laiptų paveldosaugos vertingųjų savybių sutvarkymas (Numatoma atlikti Buvusio Kristijono Donelaičio gimnazijos pastato Vilniaus g. 46, Pagėgiai, akty salės ir vidaus laiptų paveldosaugos vertingųjų savybių sutvarkymo darbus)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2015	2016	Pagėgių savivaldybės administracija	KM	5.4.1. Padidinti kultūros ir gamtos paveldo aktualumą, lankomumą ir žinomumą, visuomenės informuotumą apie juos supančią aplinką	R

1.1.2v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):	Savivaldybės biudžeto lėšos	Kitos viešosios	Privačios lėšos (Eur):	ES lėšos (Eur):

įgyvendinti (Eur):			(Eur):		lėšos (Eur):				
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
114 301	0	0	17 146	17 146	0	0	0	0	97 155

1.1.3v Veiksmas: Jurbarko kultūros centro remontas (planuojama atlikti Jurbarko kultūros centro kapitalinį remontą, sutvarkant koncertų, repeticijų ir žiūrovų sales, drabužines, koridorius, elektros ir šilumos ūkį, vandentiekio ir kanalizacijos tinklus)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2016	2019	Jurbarko rajono savivaldybės administracija	KM	7.1.1. Padidinti ūkinės veiklos įvairovę ir pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui, siekiant kurti naujas darbo vietas tikslinėse teritorijose (miestuose)	R

1.1.3v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
225 640	0	0	33 846	33 846	0	0	0	0	191 794

1.1.4v Veiksmas: Gyvenamųjų namų kvartalų kompleksinis sutvarkymas Jurbarko mieste (gyvenamųjų namų kvartale tarp Dariaus ir Girėno, P. Cvirkos, K. Donelaičio ir Vytauto Didžiojo gatvių planuojama sutvarkyti įvažiavimus į kiemus, automobilių stovėjimo aikšteles, vaikų žaidimų ir poilsio zonas)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2015	2017	Jurbarko rajono savivaldybės administracija	VRM	7.1.1. Padidinti ūkinės veiklos įvairovę ir pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui, siekiant kurti naujas darbo vietas tikslinėse teritorijose (miestuose)	R

1.1.4v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
461 773	34 633	34 633	34 633	34 633	0	0	0	0	392 507

	Iš viso:	iš jų BF:							
588 358	0	0	88 254	88 254	0	0	0	0	500 104

1.1.7v Veiksmas: Apleistos teritorijos už Kultūros centro Pagėgių mieste konversija ir pritaikymas rekreaciniams, poilsio ir sveikatinimo poreikiams

(Planuojama sutvarkyti apleistą teritoriją už Kultūros centro, rekonstruoti privažiavimą kartu su pėsčiųjų ir dviračių taku nuo Jaunimo g. iki Gėgės g. ir nuo Gėgės g. iki Turgaus g., tai pat įrengti poilsio aikšteles prie sutvarkyto vandens telkinio)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2015	2018	Pagėgių savivaldybės administracija	VRM	7.1.1. Padidinti ūkinės veiklos įvairovę ir pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui, siekiant kurti naujas darbo vietas tikslinėse teritorijose (miestuose)	R

1.1.7v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
406 458	30 484	30 484	30 485	30 485	0	0	0	0	345 489

1.1.8v Veiksmas: Apleistos teritorijos Tauragės miesto buvusiam kariniame miestelyje viešųjų pastatų sutvarkymas ir pritaikymas bendruomenės

poreikiams (buvusioje karinio miestelio teritorijoje planuojama sutvarkyti du apleistus pastatus (Vytauto g. 140 ir 139) ir juos pritaikyti bendruomenės poreikiams. Viename pastate įsikurs „Jaunimo namai“, kitame bus pritaikytos patalpos miesto bendruomenių poreikiams. Patalpose būtų vykdoma švietėjiška veikla miesto bendruomenės narių integracijai į darbo, visuomeninę veiklą)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2015	2017	Tauragės rajono savivaldybės administracija	VRM	7.1.1. Padidinti ūkinės veiklos įvairovę ir pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui, siekiant kurti naujas darbo vietas tikslinėse teritorijose (miestuose)	V

1.1.8v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
1 022 250	76 668	76 668	76 682	76 682	0	0	0	0	868 900

Iš viso pagal 1.1 uždavinį (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
3 794 349	180 117	180 117	389 049	389 049	0	0	0	0	3 225 183

1.2. Uždavinys: Pagerinti sukurtų darbo vietų pasiekiamumą, diegiant kompleksines darnaus judumo, eismo saugumo priemones

1.2.1v Veiksmas: Pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimas prie Jaunimo ir Rambyno gatvių Pagėgiuose (numatoma įrengti pėsčiųjų ir dviračių takus prie Jaunimo ir Rambyno gatvių. Takai įrengiami kartu su kito veiksmo (1.2.2v) veiklomis, kurių metu numatoma sutvarkyti važiuojamąją dalį bei apšvietimą)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2015	2018	Pagėgių savivaldybės administracija	SM	4.5.1. Skatinti darnų judumą ir plėtoti aplinkai draugišką transportą siekiant sumažinti anglies dioksido išmetimus	R

1.2.1v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
34 281	0	0	5 142	5 142	0	0	0	0	29 139

1.2.2v Veiksmas: Jaunimo ir Rambyno gatvių Pagėgiuose rekonstravimas, tobulinant važiuojamosios dalies dangą ir įrengiant apšvietimą (numatoma sutvarkyti važiuojamąją dalį bei įrengti apšvietimą Pagėgių m. Jaunimo ir Rambyno gatvėse. Važiuojamoji dalis bei apšvietimas įrengiami kartu su kito veiksmo (1.2.1v) veiklomis, kurių metu numatoma įrengti pėsčiųjų ir dviračių takus prie Jaunimo ir Rambyno gatvių)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2015	2018	Pagėgių savivaldybės administracija	SM	6.2.1. Padidinti regionų judumą plėtojant regionų jungtis su pagrindiniu šalies transporto tinklu ir diegiant eismo saugos priemones	R

1.2.2v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (KPPP) (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
339 681	0	0	25 476	25 476	25 476	25 476	0	0	288 729

1.2.3v Veiksmas: Tauragės miestų gatvių rekonstrukcija (Žemaitės ir Smėlynų g.) (numatoma atlikti važiuojamosios dalies rekonstrukciją Tauragės m. Žemaitės ir Smėlynų g., gerinant gyventojų susisiekimo sąlygas)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2016	2020	Tauragės rajono savivaldybės administracija	SM	6.2.1. Padidinti regionų judumą plėtojant regionų jungtis su pagrindiniu šalies transporto tinklu ir diegiant eismo saugos priemones	R

1.2.3v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (KPPP) (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
1 365 995	0	0	102 449	102 449	102 450	102 450	0	0	1 161 096

1.2.4v Veiksmas: Tauragės miesto darnaus judumo plano parengimas

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2015	2016	Tauragės rajono savivaldybės administracija	SM	4.5.1. Skatinti darnų judumą ir plėtoti aplinkai draugišką transportą siekiant sumažinti anglies dioksido išmetimus	V

1.2.4v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	

381 438	0	0	57 216	57 216	0	0	0	0	324 222
---------	---	---	--------	--------	---	---	---	---	---------

1.2.7v Veiksmas: A. Giedraičio-Giedriaus gatvės Jurbarko rekonstravimas, gerinant važiuojamosios dalies dangą ir įrengiant pėsčiųjų takus (numatomas dalies A. Giedraičio-Giedriaus gatvės Jurbarko rekonstravimas, tobulinant važiuojamosios dalies dangą ir įrengiant pėsčiųjų takus)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2016	2020	Jurbarko rajono savivaldybės administracija	SM	6.2.1. Padidinti regionų judumą plėtojant regionų jungtis su pagrindiniu šalies transporto tinklu ir diegiant eismo saugos priemones	R

1.2.7v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (KPPP) (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
794 019	0	0	59 551	59 551	59 552	59 552	0	0	674 916

1.2.8v Veiksmas: Šaligatvio įrengimas Jurbarko m. Lauko gatvės atkarpoje nuo Gedimino gatvės iki Sodų gatvės (numatoma įrengti pėsčiųjų ir dviračių takus prie Jurbarko m. Lauko gatvės, atkarpoje nuo Gedimino gatvės iki Sodų gatvės)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2016	2020	Jurbarko rajono savivaldybės administracija	SM	6.2.1. Padidinti regionų judumą plėtojant regionų jungtis su pagrindiniu šalies transporto tinklu ir diegiant eismo saugos priemones	R

1.2.8v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (KPPP) (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
194 118	0	0	14 559	14 559	14 559	14 559	0	0	165 000

1.2.9v Veiksmas: Jurbarko autobusų parko atnaujinimas (numatoma įsigyti papildomų mažiau taršių transporto priemonių Jurbarko viešojo susisiekimo parkui, konkretūs veiksmo įgyvendinimo būdai bus pasirinkti (konkretizuoti) parengus investicinį projektą ir pasirinkus jo įgyvendinimo optimalią alternatyvą)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2016	2018	Jurbarko rajono savivaldybės administracija	SM	4.5.1. Skatinti darnų judumą ir plėtoti aplinkai draugišką transportą siekiant sumažinti anglies dioksido išmetimus	R

1.2.9v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
221 434	0	0	33 215	33 215	0	0	0	0	188 219

1.2.10v Veiksmas: Pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimas atkarpoje nuo Dariaus ir Girėno gatvės iki Gedimino gatvės prie Lauko gatvės Jurbarke (numatoma įrengti pėsčiųjų ir dviračių takus prie Jurbarko m. Lauko gatvės, atkarpoje nuo Dariaus ir Girėno gatvės iki Gedimino gatvės)

Pradžia (metai)	Pabaiga (metai)	Vykdytojas	Ministerija	Veiksmų programos konkretaus uždavinio numeris ir pavadinimas	Veiksmo atrankos būdas (R, V, –)
2016	2020	Jurbarko rajono savivaldybės administracija	SM	4.5.1. Skatinti darnų judumą ir plėtoti aplinkai draugišką transportą siekiant sumažinti anglies dioksido išmetimus	R

1.2.10v Veiksmo lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai

Iš viso veiksmui įgyvendinti (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
100 771	0	0	15 116	15 116	0	0	0	0	85 655

Iš viso pagal 1.2 uždavinį (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
4 749 384	0	0	510 371	510 371	202 037	202 037	0	0	4 036 976

Iš viso pagal veiksmų planą (Eur):	Valstybės biudžeto lėšos (Eur):		Savivaldybės biudžeto lėšos (Eur):		Kitos viešosios lėšos (Eur):		Privačios lėšos (Eur):		ES lėšos (Eur):
	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	Iš viso:	iš jų BF:	
8 543 733	180 117	180 117	899 420	899 420	20 2037	202 037	0	0	7 262 159
